N^RO 88.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 4. SIERPNIA ROKU 1798. W SOBOTĘ

z Petersburga 13 Lipca.

Za Rapportem Inspektorów, Jmperator Jmć oswiadczyć raczył ukontentowanie swoie Szefom muszkietyerskich regimentów Newskiego General-Lieutenantowi Xiążęciu Wołkońskiemu, i Wielikołuckiego Generał-Maiorowi Hłazowi, za dobre onych ćwiczenie.

Naznaczeni są Kommendantami regimentow Fanaboryiskiego grenadyerow Półkownik Tuczkow. Staro-Badenskiego muszkietyerow Półkownik Arseniew. Newskiego Półkownik Zawaliszin. Pemskiego Podpółkownik Fomin. Kurskiego Maior Maniukin. Smoleńskiego Podpółkownik Kasahowskoy.

Też sama rangę otrzymali: w regimencie garnizonowym Rozentala, Maior Hren; Brozika, Podpółkownik Baskakow Tarbieiewa, Maior Bardukow. Jeleckiego regimentu muszkietyeroow Maior Warnik naznaczony kommendantem zwodnego batalionu grenadierów, z rot tegoż, i Holeniszczewa Kutuzowa regimentu.

z Wiednia 18. Lipca.

Minister Zagranicznych interessow Hrabia de Cobenzl, który od Cesarża Jmsci w szczegulnieyszych zleceniach do Selz i Rastadu był wysłany, powrócił niedawno do naszey stolicy, po zakończonych konferencyach z Ex Direktorem Francuzkim Neufchateau. W Austryackich woyskach widziemy codzienne poruszenia; z Węgier, Czech, i Gallicyi często przybywaią tu małe diwizye.

Chociaz wszystkie regimenta Cesarskie są w zupełnym komplecie, iednakże z rozmaitych Prowincyi sprowadzać nie przestaią żołnierża nowo zaciężnego. W arsenałach idą roboty z wielkim pospiechem. Według dokładnego rachunku, w Stiryi, Morawii, i Szląsku Austryackim, zeszłego roku narodziło się dusz 100,992, umarło 90,728; zaślubionych par było 21589.

Wiadomość o zaszłey bitwie między Kapitanem Baszą Seraskierem, i buntownikiem Passwan Oglou, z okoliczności opasania Widdinu, nie tylko się potwierdziła, ale nad to ieszcze następuiące o tym przypadku mamy szczeguły. Passwan Oglou przez przyiacioł swoich w obozie Tureckim był wcześnie uwiadomiony, że przystępuiącemu do szturmowania twierdzy Seraskierowi na ammunicyach zbywało.

Zakazał przeto Woysku swoiemu, ażeby w czasie następuiącego attaku nie strzelaiąc wytrzymywało ogień nieprzyiacielski, szańcami zasłonione. Gdy iuż ogień Turecki słabieć zaczoł, na on czas Passwan Oglou wycieczkę uczynił tak szczęśliwie, że 10. tysięcy Turków trupem położył. Owocem zwycięztwa była wielka zdobycz, i opanowanie znacznieyszych magażynów.

Goniec od Seraskiera wysłany przywiozł smutną wiadomość do Belgradu, zkąd natychmiast wysłać musiano żywność, proch, ołów, y strzelbę do głównego Obozu. Pomienione zaś miasto w pustynię dziś iest przemienione. Obywatele, którzy w małey liczbie po zaraźliwych chorobach pozostali, wynoszą się na wieś; ledwie 3, lub 4 Kupieckie sklepy są otwarte.

Z garnizonu nawet żołnierze uciekaią gromadami; z tych iedne bawią się łotrowstwem po drogach, inne do buntowników przechodzą. Choroby tego roku w Tureczyznie panuiące osobliwego są gatunku. Zarażeni ludzie zwykli umierać w godzin kilka; niektórzy do dwuch dni wytrzymuią, posrzód nayokropnieyszych boleści.

Ci zaś którzy więcey niż dwa dni żyią, zwykli wpadać w szaleństwo, szarpiąc własne ciało zębami. Nie może bydź widok nad ten nieznośnieyszy; uprzedzonych iednak Turkow namówić nie podobno, ażeby umarłych grzesć nie mieszkaiąc kazali. Trzymaią się uporczywie dawnych zwyczaiów, twierdząc, że im tego czynić Alkoran zabrania.

Tak więc ciała kupami leżąc na ulicach Belgradu, zarażaia bardziey powietrze, przez co choroba szerzy się, i do zdrowych okolic przechodzi. Od regimentu w Ligano stoiącego wiadomosć, iak mówią

przyszła, że się tam znaki zarazy pokazały. Użyto przyzwoitych środków; dla wzmocnienia zaś Kordonu od Semlina, wysłano ieszcze d. 3. Niemiecko-Bannackie woyska.

z Neapolu 21 Czerwca z Gazety Berlińskiey.

z Sicilii wiadomość odbieramy, że Toulońska flotta na początku teraźnieyszego miesiąca płynąc do Malty, zbliżyła się do brzegów naszych, rzuciła kotwicę pod Marsala, i żywność w Girgenti zabrała. Wielkorządca Siciliyski wysłał Officyera do Kommendantów Francuzkich, ofiaruiąc wszystko, czegoby potrzeba było okrętom. Ten wypłynowszy na Morze potkał Adiutanta Generała Buonaparte. Udali się więc obydwa na Okręt Admiralski, gdzie Wódz pomieniony oświadczywszy ukontententowanie swoie z przywróconey zgody między dwóma narodami, podziękował za przyiacielską ofiarę. Officyer więc Neapolitański powrócił do lądu, i mieszkańców nagłym postrzeżeniem liczney flotty ztrwożonych zapewnił, że nie maiąc się czego lękać, mogą bydź spokoynemi.

Eskadra zaś Angielska, którą d. 17. pod Neapolem widziano, składała się z 14. Okrętów liniiowych; między temi 4 były tzypiętrowe, 8 fregat, i 6 lekkich statków. Officyer ieden wysiadłszy na ląd, był u Ministra Dworu swoiego. Gdy powrócił do Admirała Nelson, ten zabawiwszy trochę blisko Posilippo, wiatrem pomyślnym udał się do Malty, gdzie mógł stanąć dnia wczorayszego.

z Rzymu 30. Czerwca z Gazety Frankfortskiey.

Według ostatnich listów pisanych z Neapolu, Eskadra Angielska pod Kommendą Admirała Nelson, przybyła do Malty, we trzy dni po wyiściu z tamtąd flotty Toulońskiey. Admirał Angielski zostawiwszy kilka zbroynych Statków na zamknięcie portu, udał się w pogoń za nieprzyiacielem. Można więc wkrótce się spodziewać wiadomości o Morskiey bitwie.

Powiadaią, że przed odeyściem swoim pomieniony Admirał oświadczyć kazał Dworowi Neapolitańskiemu, iż Okręta neutralne, lub nieprzyiacielskie, usiłuiące wbiedz do Maltańskiego Portu, będą zatopione przez Angielską diwizyą. Buonaparte popłynoł ku wschodowi, domyślaią się że zawinie do Corfou. Nie ma pewności, czyli i iak długo tam zabawi.

Inni przydaią, że do Raguzańskiego Portu przybyły dwa Okręta woienne Francuzkie, z znaczną liczbą Statków przewozowych; na tych znayduie się 1500 żołnierza przeznaczonego do zaięcia miasta. Lecz te i tym podobne wiadomości potwierdzenia potrzebuią; za dni kilka pewnieysze mieć będziemy o obrótach flott nieprzyiacielskich.

z Genui 30. Czerwca z Gazety Berlińskiey.

Na mocy roskazow odebranych z Paryża, nasz Direktoryat ogłosił następuiącą ustawę. 1. Nieprzyiacielskie postępki między Królem Jmcią Sardyńskim i RPlitą Liguryiska, dzis się zakończyły. 2. Ministrowie Woienny i morski uwiadomią o tym iak nayrychley kommenderuiącego woyskiem naszym Generała. Uwiadomienie, i zawieszenie broni wnet nastąpiły.

z Mediolanu 3 Lipca z Gazety Frankfortskiey.

Na mocy zaszłey umowy między Generałem en chef Brune i Margrabią S. Marsan, woyska Liguryiskie ustąpiły z Kraiow Piemontskich. Jnsurgenci także cofneli się do Genui. Francuzkie Woyska dnia dzisieyszego zaiąć miały citadellę Turińską. Armia Austryacka od nieiakiego czasu powiększyła się znacznie w Tirolu i na granicach niegdy Weneckich.

Francuzka z drugiey strony wzmacnia się codziennie regimentami, które od Renu przez Szwaycary, i z południowych Departamentow do Włoch wkraczaią. Pod miastem Modeną ma bydź wkrótce wytknięty oboz na 15 tysięcy żołnierza, po większey części Kawaleryi. Oprócz tego wiadomość odbieramy o spiesznym marszu 16 regimentow przez góry: S. Gothard i Cenis.

Zniemnieyszym pospiechem pracuią Cisalpińskie Woyska nad usypaniem Szańcow, stawianiem redut, pod Rocca d' Amfora, nad iezìorem Jdrio, blisko Tirolskich granic; w Peschiera zaś uzbraia się flottilla krążyć maiąca na iezierze Garda. Rzymscy Consulowie zamkneli cyrkuł Konstitucyinym nazwany, który w Pałacu Altempi zgromadzać się zaczynał.

z Frankfortu 14 Lipca z Gazety Berlińskiey.

Zaięcie Malty rozmaitych domysłów iest przyczyną. Przypominamy teraz, że Admirał Richery przed 7, lub 8 miesiącami wypłynoł z portu Bresteńskiego z 6 Okrętami liniowemi; dokąd nie wiadomo do tych czas był zapomniany. Dziś mówią że okrążywszy przygórek Dobrey Nadziei, udał się do Jndyi, dla umówienia się z Tippo Saibem, i ułatwienia Toulońskiey wyprawy.

z Bazilei 9 Lipca z Gazety Frankfortskiey.

Mengaud powrócił z Strasburga do naszego miasta. On podobno Ministrem będzie RPtey Francuzkiey u Szwaycarow.

Champigni który miał bydź iego następcą, zostanie w Hadze. La Harpe iest piątym RPtey Direktorem. Gdy Schavenbourg pisał do prawodawczego zgromadzenia, domagaiąc się ażeby mianowany przez Rapinata Dolder był na urzędzie potwierdzony, nie wiedział, że Ochs i La Harpe wybranemi byli.

Z reprezentantow ieden radził o tym donieść Generałowi en chef, twierdząc, że wybor męża, który nową Szwaycarom konstitucyą napisał, nie może bydź nieprzyiemny rządowi Francuzkiemu. Tegoż czasu obie izby uchwaliły tamować głos prawodawcom naszym, ktorzyby w mowach swoich używali wyrazów uszczypliwych przeciw Kommissarzom lub wodzom Francuzkim.

Generał Schavenbourg odpisał prawodawczemu Zgromadzeniu. Pochwaliwszy wybor Direktora La Harpe, winszuie Szwaycarom bliskiego końca wnętrznych rozruchow, i iednomyślności z Kommissarzami Francuzkiemi przywróconey; spodziewaiąc się że kray wkrótce zacznie kosztować owocow, iakie przynosić zwykła spokoyność domowa i rząd dobry.

Ochs installowany został. La Harpe do Arau spodziewany iest z Paryża. Rapinat nie oddala się od prawodawczego zgromadzenia; częste miewa konferencye z Direktorami, podobno w zamiarze przyspieszenia alliansu między Francyą i Szwaycarami. Ci ponieważ narzekać przestali, ponieważ milczą, wniosł nie ieden, że rzetelna iest przyiaźń między zwyciężonym i zwycięzcą.

Zakładnikow Bernenskich z Huningue uwolnić kazano. Haller dawniey Podskarbi armii Włoskiey u Generała Buonaparte, nasz obywatel, będzie Posłem Szwaycarskim u Cisalpinow. Zgromadzenie prawodawcze nie przyieło Francuzkiego Kalendarza; lecz po zniesieniu Juliuszowego, Gregoriański będzie odtąd w Szwaycarach używany.

z Strasburga 10 Lipca z Gazety Frankfortskiey.

Ex Direktor Neufchateau przed wyiazdem z Selz pisał do Administratorow niższego Renu w następuiących wyrazach.

„ Dokonałem, obywatele, dzieło moie, dam o wszystkim sprawę rządowi, który mocen będzie rzecz obiawić. Niczego się lękać nie trzeba. Opuszczaiąc to mieysce, winienem podziękować za dobre przyięcie. Widziałem tu wiele śladow woiennego spustoszenia; zatrzeć wszystkie powinnością iest rządu, waszym zaś obowiązkiem rządowi dopomagać „

Neufchateau.

z Rastadu 18 Lipca z Gazety Berlińskiey.

Deputacya Niemiecka d. 9 podała Francuzkim Pełnomocnikom wiadomą notę, przez Ministra Cesarskiego. Mamy nadzieię, że odpowiedź prędko nastąpi. Pogłoski rozrzucone po ustałych w Selz negocyacyach, przeraziły nas boiaźnią; ta iednak nie długo trwała. Wiadomo iest, że po długim i silnym roztrząsaniu warunkow rozmaitych, Pełnomocni Ministrowie roziechali się w naylepszey na pozor przyiaźni.

Hrabia de Cobenzl niektórym osobom lękliwym oświadczyć miał pokilkakrotnie, ażeby się zaspokoiły; że wyiazd iego skutkow szkodliwych za sobą nie pociągnie; ponieważ ukończywszy negocyacye musi powracać do Wiednia dla ważnych interessow. Ztąd wnosiemy, że wszystko weźmie koniec dobrym sposobem, a negocyacye Rastadzkiego Kongressu będą przyspieszone.

Kommissarz Cesarza Jmci donosząc Deputacyi o oddaniu wiadomey noty, przypomniał, że czas iest rozpocząć konferencye i ustne kommunikacye. Na dzisieyszym posiedzeniu przepisano porządek, iakim pomienione konferencye i kommunikacye maią bydź odbywane. Zaczną się zaś naypewniey, iak tylko Francuzcy Posłowie odpowiedzą na ostatnią notę.

z Paryża 14 Lipca z Gazety Berlińskiey.

Direktoryat wykonawczy postanowił, ażeby odtąd żołnierzom z pod chorągwi do domow odchodzić nie pozwolono. Woienny Minister pisał do Generałow en chef i diwizyami kommenderuiących, zalecaiąc ścisłe tey ustawy wykonanie. Kommissarzom zaś rządowym i Administratorom Departamentow przykazano odsyłać do regimentow żołnierzy dawniey uwolnionych.

Ponieważ rząd nasz nie odebrał żadnych wiadomości o Toulońskiey flotcie, od tego czasu iak z Malty wypłynęła, ohcą wnosić niektórzy, że Admirał Nelson chroniąc się potkania, zwrócił żagle do ciaśniny Gibraltarskiey. Jakimkolwiek losem stoczywszy bitwę, na całey morza śrzodziemnego przestrzeni portu nie miał, w którymby skołatane okręta mógł naprawić.

Odbieramy wiadomość z Neapolu, że gdy Angielska flotta ukazała się przed portem, ieden z przednieyszych Officyerow udał się do Kawalera Hamilton Posła W. Britannii, chcąc wiedzieć, czyli Krol Jmć Dwóch Sicilii pozwolić zechce Admirałowi Nelson w przygodzie zawinąć do portow swoiego Królestwa. Odpowiedź, według domysłu, mniey pomyślną wziowszy, na morze powrócił.

Dalsze zamiary Generała Buonaparte nie przestały bydź taiemnicą. Listy do

Rzymu przysłane daią armii iego nazwisko armii Nilu. Do kapitulacyi z W. Mistrzem Maltańskim zawartey, to ieszcze przydać należy, że Kawalerom 80 letnim na wyspie zostać dozwolono, przy dożywotniey pensyi 300 talarow.

Direktoryat wykonawczy Generała Hattry naznaczył kommendantem en chef woysk Francuzkich na żołdzie Batawskim zostaiących. Armii zaś Moguńckiey Kommenda oddana iest Generałowi Joubert. W porcie Bresteńskim znayduie się 30 okrętow i fregat do żeglugi gotowych. Józef Buonaparte pod czas obiadu u Ministra morskiego zpełniał zdrowie Jrlandczykow ziednoczonych.

Blisko 2 tysięcy osob aresztował Direktoryat temi dniami, gdy wszystkie miasta stołecznego domy przetrząsano; po nayściśleyszey indagacyi prawie wszystkich wypuszczono na wolność, nie znalazłszy w nich inney winy, oprócz niedostatku świadectw urzędowych na piśmie; 60 emigrantow przytrzymano, i kilkunastu Duchownych nieprzysięgłych.

Generał Baraguey d' Hilliers pisał do przyiacioł, że Buonaparte maytkow i żołnierzy na flotcie będących doskonalić naybardziey roskazał w tych manewrach, które są zwyczayne, gdy na zachwycony okręt nieprzyiacielski wstępnym boiem przechodzić trzeba. Eskadra Angielska, która dotąd pod Nantes krążyła, oddaliła się w stronę południową. Havre potężnie iest strzeżony.

z Londinu 23 Lipca z Gazety N. Hamburgskiey.

Od Officyerow na morzu północnym krążących Admiralicya wiadomość odebrała, że 6 fregat, Francuzkie są czyli też Batawskie nie wiadomo, postrzeżono krążących na północ Szkocyi. Nie mieszkaiąc wydane są roskazy, ażeby eskadra z rowney lub ieszcze większey liczby fregat złożona udała się iak nayrychley w tamte strony, dla zabeśpieczenia brzegow naszych.

Na kilku statkach do Lisbony płynących wysłano z tąd bardzo wiele ręczney broni i armat. Wprzód rozumiano, że rząd nasz daie to w posiłku narodowi zprzymierzonemu z W. Britanniią; pokazało się teraz iż Kawaler Almeida Poseł Portugalski z roskazu Dworu swoiego wszystko zakupił, na uzbroienie milicyi kraiowey.

Trzy regimenta dziś należące do Gibraltarskiego garnizonu płynąć wnet maią do Przygórka Dobrey Nadziei; zastępuiąc inne którym ztamtąd do Jndyi Wschodniey udać się roskazano. To wyiowszy, rząd nasz zdaie się bydź spokoynym względem losu Azyatyckich osad; musi więc dobrze wiedzieć, że wyprawa Toulońska nie iest przeznaczoną na ich podbicie.

Głoszą Oppozycyine pisma, że przez Lorda Hobart bywszego w Madras Gubernatora rząd odebrał niepomyślne wiadomości z Jndyi Wschodniey; ta zaś między innemi bydź ma nayważnieyszą, że Tippo Saib gotuie się Anglikom woynę wypowiedzieć; wszakże siły iego są znaiome, i nigdy dostateczne bydź nie mogą do wydarcia nam zdobyczy wiekiem posiadaney.

Z Jrlandyi nic nowego ieszcze nie mamy. Według partykularnych listów, porażka buntownikow w Hrabstwie Wicklow, nierównie więcey krwi kosztowała, niżeliśmy rozumieli; legło ich na placu 2 tysiące. W niektórych Prowincyach spokoyność zdaie się przywrócona. Jednakże mieyscami widzieć się daią zbroyne kupy Defenders, z 50 lub więcey osob złożone.

Te spokoynych mieszkańcow trwożą. Wice Król Lord Cornwallis zabronił biciem lub torturami przymuszać winowaycow do wyiawienia spólnikow swoich. Ofiarował im powszechny pardon i amnestią. Nie wszyscy iednak chcą korzystać z tey rządu powolności. Jnni zaś broń nawet złożywszy, buntuią się powtórnie, iako nauczyło kilkakrotne doświadczenie.

Liczne rokoszanow diwizye nie mogąc utrzymać się na otwartym polu przeciwko waleczności regularnego żołnierza i dzielney milicyi, szukaią dziś schronienia w górach niedostępnych i między błotami, gdzie oszańcowani zdaią się oczekiwać obiecanych z Francyi posiłkow, chociaż wiedzą dobrze, że wszystkie porty i morza flottami naszemi są zastąpione.

Lecz Królewskie woyska nie mieszkaiąc okrążą buntownikow, i do złożenia broni przymuszą. Trzy regimenta Angielskiey milicyi w Dublinie iuż stanęły. Życzyćby należało, ażeby rokosz prędko się kończył. Okropne iego są ślady w całym Królestwie. Coraz więcey miast, wsi, i osad idzie w perzynę; nie oszczędzaią nic buntownicy, gdzie tylko dosięgnąć zdołaią.

Donoszą z Philadelfii, że Reprezentant Forter uczynił wniesienie na Kongressie, ażeby wszystkie umowy i traktaty, które dotąd wiązały Francyą z stanami Ameryki ziednoczoney, uznane były za nieważne, ponieważ wszystkie złamał Direktoryat. Po długich sporach ta propozycya większością głosow 42 przeciwko 41 odrzuconą została.

Nie tu wszakże koniec. Jnny Reprezentant w odmiennych nieco wyrazach, ma onę przynieść do rozwiązania za dni 15. P. Blount podał iey podobną, względem zniszczenia traktatow z Anglią zawartych, dla tego, że Anglicy, równie iak Francuzi chwytaią Amerykańskie okręta. Zgodzono się iednomyślnie rzecz wziąć na uwagę, gdy interes z Francyą będzie ułatwiony.

Reszta w Dodatku.

N^RO 88.

DODATEK
DO
KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 4. SIERPNIA ROKU 1798. W SOBOTĘ

Dokończenie z Lodinu.

Wzrost Amerykańskiey ludnosci tak iest nadzwyczayny, że bez zadziwienia o nim pomyślić nie podobna. Według ra- chunku w r. 1790 uczynionego, w nastę- puiącym zaś 1791 podanego rządowi, liczo- no w Prowincyach ziednoczønych dusz 3,929,326. Według rachunku teraz uczy- nionego, iest, mieszkańcow 5,250,690. Przy- było więc w kilku leciech, 1,321,364.

Trzeba to przypisać koniecznie za- mieszaniom w południowey Europie od lat kilku panuiącym; nie wspominaiąc do- broci clima, urodzaynosci ziemi, i tym po- dobnych przyczyn. Jeśliby tak daley bydź miało, wkrótce ludność kraiowa wzrośnie do niezmierney wielkości. Przydać po- trzeba, że rozmaite Prowincye barzo wie- le utraciły przez żółtą gorączkę.

z 18. Statkow Szwedzkich które Ka- pitan Lawford zabrał na brzegach Bataw- skich, i do Margate zprowadził, trzy tyl- ko naładowane morskiemi ammunicyami Ad- miralicya zatrzymała; innym daley płynąć pozwolono. Lord Kingsborough przez Jr- landczykow zchwytany, póżniey męstwem woysk Królewskich uwolniony z więzienia przybyl do naszey stolicy.

Nie poymuią Anglicy, co napisano w Paryżu, iakim przypadkiem Toulońska flotta wyyść mogła przed pogonią Admira- ła Nelson. Rzecz iest do wiary niepodo- bna, ażeby kommendant pomieniony miał płynąć do Toulonu, w zamiarze zamknię- cia portu. Maiąc od Lorda S. Vincent wyraźny roskaz bić nieprzyiaciela, trzeba mu było potkać go na otwartym morzu.

Gdyby tylko chciał Francuzom za- bronić wyiścia pod żagle, mógł to nay- łatwiey uczynić, przechodząc kilko dnia- mi pierwey ciaśninę Gibraltarską. Gdy tego nieuczynił, musiał więc prosto udać się do Malty; ieżeli zaś nie doścignie ucho- dzących nieprzyiacioł, ta tylko iedna bę- dzie przyczyna, że doścignienie dla zbyt wielkiey odległości było niepodobne.

z Bruxelles 9. Lipca z Gazety Berlińskiey.

Anglicy ukazuią się codziennie na brzegach naszych. Od nieiakiego czasu ich eskadry krążyły przed uyściem rzeki Escaut i na brzegach Zelandyi; teraz ukazały się niespodzianie pod Ostendą, nazaiutrz pod Blankenberg. Dwie fregaty i kilka lekkich statkow pomknęły się ku nadbrzeżom na strzelenie z armaty; obrawszy wygodne stanowisko, wszystkie dawać ognia zaczęły.

Między wzgórkami piasczystemi, ia- kich iest wiele na brzegach Flandryiskich, utaione były dwie batterye, dotąd nie- ukończone. Strzelalismy iednak do nieprzy- iacioł, którzy wprawdzie ustąpili nie co, lecz oddalić się nie chcą zupełnie; uka- zniąc się coraz na innym mieyscu wszyst- kie strachem i boiaźnią napełniaią.

Do portu Dunquerque, przy naywięk- szey pilności Anglikow, armatorowie czę- sto przyprowadzaią zdobyte statki; 4. ne- utralne tamże niedawno zawinęły. Okręta do przyszłey wyprawy uzbroione, stoią w zupełney gotowosci; liczą ich 11. od 36. do 12. armat. Wielka w Slykens sluza iest naprawiona, kosztowało to rządowi 300. tysięcy liwrow; lecz wnętrzna żegluga iest znowu otwarta.

D. 12 Jeńcow Angielskich z Lille do Pa- ryża i Wersalu wyprowadzono, ponieważ Kommissarze o zamianę zgodzić się nie mo- gli. Generał Coote przewieziony będzie do Fontaine bleau. Kilmaine przegląda te- raz wszystkie stanowiska, od granic dawno- Francuzkich do Flandryi Hollenderskiey; będzie podobno na wyspie Walcheren dla umówienia się z wodzami tamże kommende- ruiącemi.

z Texel donoszą, że port pomienio- ny ściśley niż przedtym zamknięty iest przez Admirała Onslow. Eskadra iego wzmocnioną została. Liniowe okręta krą- żą o półtory mili od brzegow, fregaty zaś i lekkie statki stoią przed uyściem por- tu. Batawowie z swoiey strony uzbraiaią się potężnie, nowy Direktoryat postano- wił z naywiększym azardem uwolnić por- ty swoie.

z Auszpurga 7. Lipca z Gazety Berliń- skiey.

w Wiedniu odebrano rapporta z We-

łoszczyzny, w których znayduią się następuiące wiadomości, względem teraznieyszego stanu i położenia woysk Tureckich nad Dunaiem woiuiących.

Rzecz iest pewna, że za nadciągnieniem Seraskiera Kapitana Baszy Paswan Oglou mimo zwycięztw odniesionych w Maiu nad Ali Baszą, postanowił zciągnąć siły swoie do Widdinu. Od 12. do 22. Maia nic nie zaszło uwagi godnego. Lecz na końcu miesiąca, gdy rozpoczęte negocyacye nie wzięły pomyslnego skutku, przystąpiono do woiennych czynności.

Passwan Oglou pierwszy attakował; iednakże w początkowych utarczkach zwyciężca, nakoniec odparty został i zamknięty w twierdzy swoiey, ze stratą 1500. zabitych i ieńcow; o czym Seraskier doniosł Xiażęciu Wołoskiemu d. 1. Czerwca. Ottomańskie woyska ścigały buntownikow z taką zapalczywością, że nawet szańce i okopy usypane przed Widdinem, zaieły z artilleryą i ammunicyami.

Na zaiutrz po przegraney bitwie Passwan Oglou prosił Kapitana Baszę; ażeby mógł z nim osobiście mieć rozmowę na Dunaiu pod warunkiem iednak, że z nich każdy zostanie na własnym statku. Odrzucił propozycyą Seraskier; w dni zaś potym kilka rozkazał woysku całemu mieć się do szturmu powszechnego, chcąc zaiąć twierdze Widdin zasłaniaiące.

Lecz nie powiodło mu się takowe przedsięwzięcie. Stracił wiele ludu; Oglou odparłszy Turkow odzyskał okopy dawniey utracone, i artilleryą. Przegrana odieła ochotę woysku Seraskiera; tak dalece, że czas onemu daiąc do wytchnienia potrzebny, przez dni 12. nic nie śmiał przedsięwziąć nowego przeciwko rokoszanom.

Walcząc z iawnym nieprzyiacielem Passwan Oglou strzedz się musiał zasadzek domowych. Naprzód Węgrzyna osiadłego na Wołoszczyźnie i bardzo bogatego, udusić kazał, który mieszkańcow namawiał, ażeby wierność Porcie dochowali nienaruszoną; późniey odkrywszy spisek w Widdinie knowany na życie swoie, 18. osob do niego wchodzących śmiercią ukarał.

z Turinu 2. Lipca z Gazety Frankfortskiey.

Wiadome iuż są okoliczności w których się znaydował Piemont, uwikłany w woynę z Ligurami, od Cisalpinów zagrożony; wiadome pośrzednictwo Direktoryatu Paryskiego, z którego wynikneła Kapitulacya naszey citadelli; dla zupełnego tey rzeczy obiaśnienia, kładniemy dwa pisma urzędowe. Pierwsze iest: edikt Króla Jmci Sardyńskiego do poddanych swoich.

Karol Emanuel, &c.

Pragneliśmy usilnie pociągnąć do wierności ku nam, i należnego posłuszeństwa insurgentów i zbiegów, którzy Pograniczne Prowincye naiechać usiłowali. Lecz gdy łaskawość nasza pożądanych skutków nie przyniosła, wzgląd maiąc na pośrzednictwo i wdanie się RPtey Francuzkiey; daiemy wszystkim amnestią zupełną i powszechną w następuiącey osnowie.

1. Amnestia zupełna i powszechna wszystkim bez wyłączenia cudzoziemcom i Piemontczykom, którzy iakim kolwiek bądź sposobem należeli do buntu i rozruchow w Państwie naszym nie dawno wszczętych; tym równie którzy za opinie polityczne pociągnionemi byli do Sądów Kriminalnych. 2. Wszyscy więźniowie z tych względów osadzeni, odzyskaią wolność; processa przeciwko nim iuż rozpoczęte ustaną.

3. Ieżeli z wyżey wyrażonych ktokolwiek używaiąc na złe Królewskiey łaskawości, dopuści się zbrodni teraz przebaczoney, według prawa karany będzie.

4. Kto zechce przenieść się do obcych Kraiow, pozwala mu Król Jmć przedać swóy maiątek, pieniądze wyprowadzić za granicę; konfiskacya i sekwestr od dziś dnia ustaią.

Drugie pismo Urzędowe iest: Manifest Gubernatora Turinu, datowany dnia wczorayszego.

Niespodziewane przypadki, zbieg okoliczności nadzwyczaynych, uwikłał to Królestwo w trudną woynę, która onemu zgubą groziła; nieprzyiacielskie siły codzienmie rosły; Piemontczykom zewsząd oskoczonym nie podobna było dać wszędzie odpor dzielny. Król Jmć Woyny nie pragnoł, ani szukał; iedynym iego pragnieniem było pokoy zachować.

A ieżeli na buntownikow naprzód, późniey przeciwko posiłkuiącym ich Ligurom broń podniosł, uczynił zadość obowiązkowi swoiemu, staraiac się pozyskać co nie słusznie wydzierano. RPta Francuzka umyśliła pokoy przywrócić zamieszany; lecz do ukończenia Woyny dziwney, nowy i bardzo nadzwyczayny srzodek obrała.

Ofiarowawszy pośrzednictwo swoie ku przywróceniu spokoyności pożądaney, chciała razem zapobiedz nowo mogącym wyniknąć zamieszaniom, podeyrzeniom, nieufnosciom, słowem chciała mieć załogę w Citadelli Turińskiey, dla spólnego bespieczeństwa, zgody, i iedności narodów do Woyny wchodzących, y tych razem, które do traktatu należeć miały.

Reszta w następuiącym Numerze.